

Orvosok, szakdolgozók, perifériák – a magyar egészségügyi dolgozók területi eloszlása és migrációs szándékai

Pál Viktor – Ilcsikné Makra Zsófia – Fabula Szabolcs

SZTE TTIK Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék

MRTT XIX. Vándorgyűlése
2021. november 4-5., Budapest

Az előadás a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (NKFIH) finanszírozásával, „A magyar egészségügyi szakemberek migrációjának földrajzi vonatkozásai” (pályázati azonosító: 124938) c. projekt keretében valósul meg.

Bevezetés

- Az egészségügyi szakemberek hiánya – globális jelenség
- A hiány egyenlőtlen térbeli eloszlása
 - centrum (központ) – periféria relációk (globálisan, EU-ban)
 - Magyarországon belül létezik / mérhető-e?
- Az egészségügyi szakemberek migrációs szándékai
 - a fejlett-fejletlen térségekhez való viszony
 - ezek szerepe a migrációban (külföldi – országon belüli)
 - a hiány (és annak eloszlása) jövőbeni alakulására hatással lehet

Kutatási kérdések

- Az egészségügyi szakemberek térbeli eloszlása **milyen típusú egyenlőtlenségeket** tükröz Magyarországon?
- Megfigyelhetők-e országon belül is a gazdasági mutatók által kijelölt **centrum–periféria** relációk?
- Az egészségügyi szakemberek migrációs szándékainál **milyen szerepet játszanak** a területi fejlettségi különbségek?

A kutatás során alkalmazott módszerek

- Statisztikai mutatók elemzése
 - egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó humánerőforrás adatok (házi orvosok, védőnők)
 - gazdasági fejlettségi különbségeket tükröző adatok (jövedelem, segély, komplex mutató)
 - járási területi szint
 - területi egyenlőtlenségi mutatók számítása (2010 és 2019)
- Félig strukturált interjúk (58 db)
 - magyar orvosok, fogorvosok és szakdolgozók (62 fő)
 - 36 orvos és fogorvos, 22 egyéb egészségügyi dolgozó
 - 23 férfi, 31 nő, 4 házaspár
 - 2019 és 2020 folyamán
 - interjúk: személyesen, online, telefonon
 - kapcsolatokon keresztül és hólabda módszerrel

eddig csak Magyarországon dolgozott (*maradó*)

jelenleg külföldön dolgozik (*kivándorolt*)

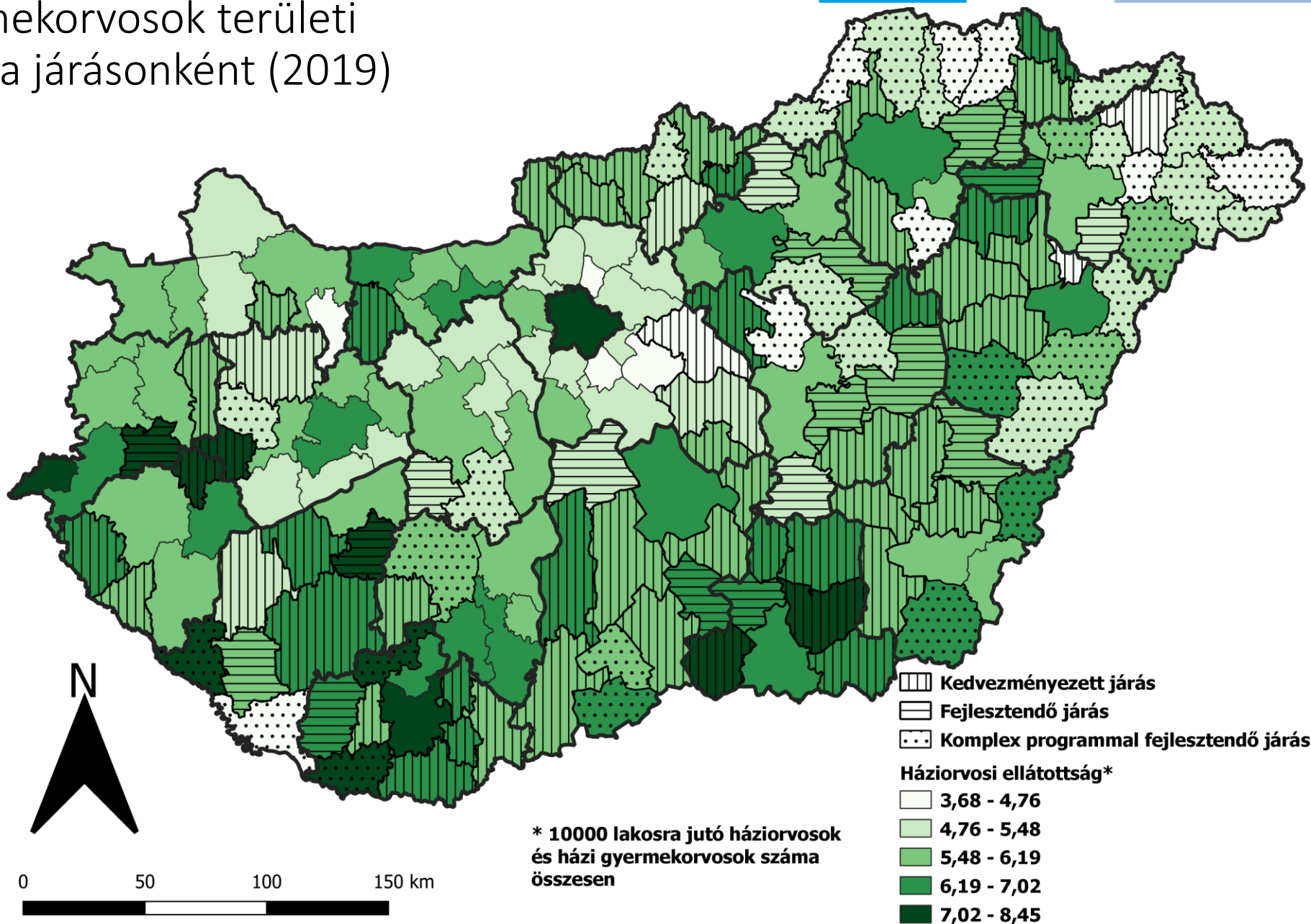
Magyarországon, majd külföldön dolgozott, de visszatelepült Magyarországra (*visszavándorolt*)

egyéb, például külföldön született és dolgozott is, de most a magyarországi egészségügyi rendszerben dolgozik (*bevándorolt*)

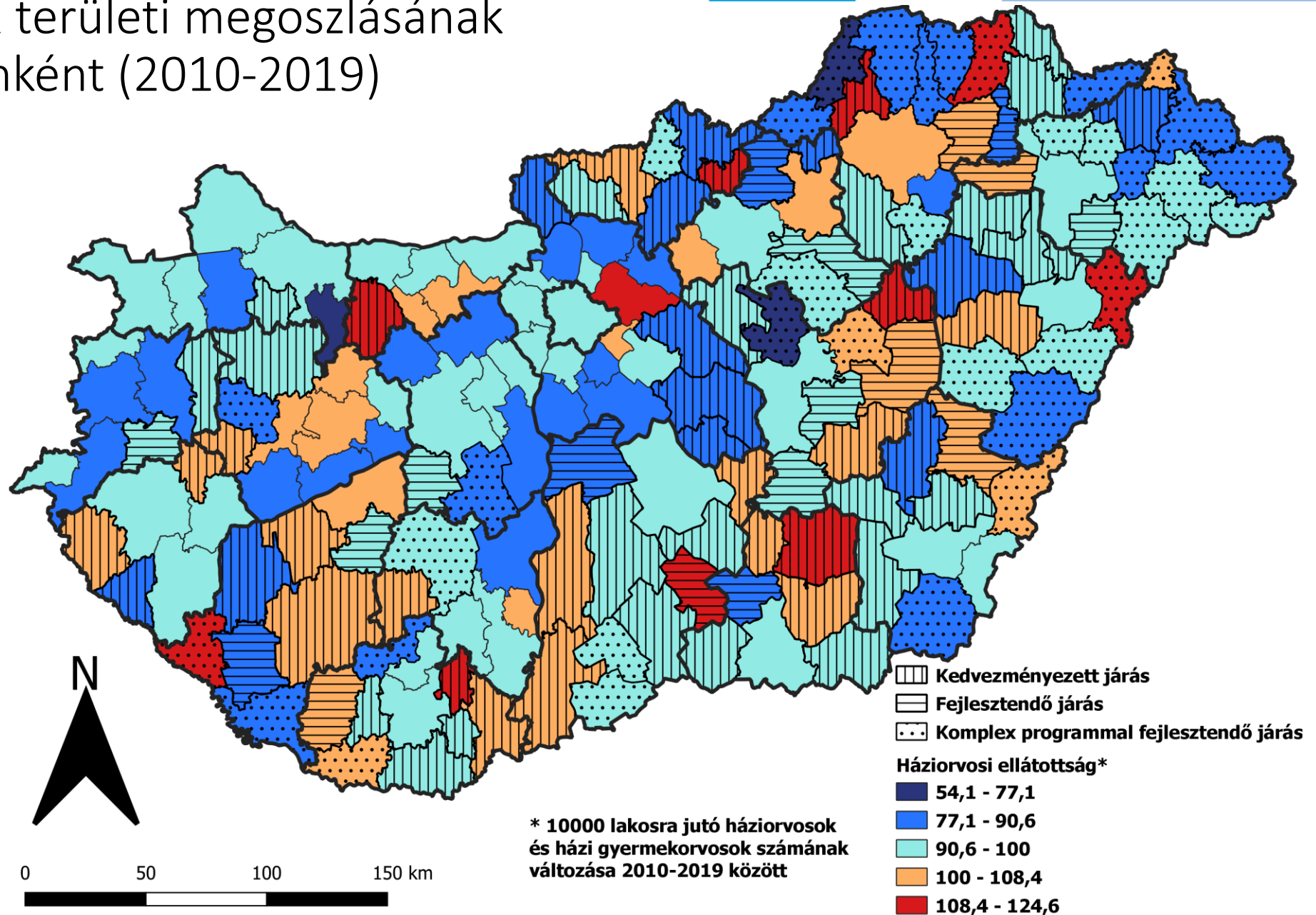
Pályaelhagyó

Eredmények

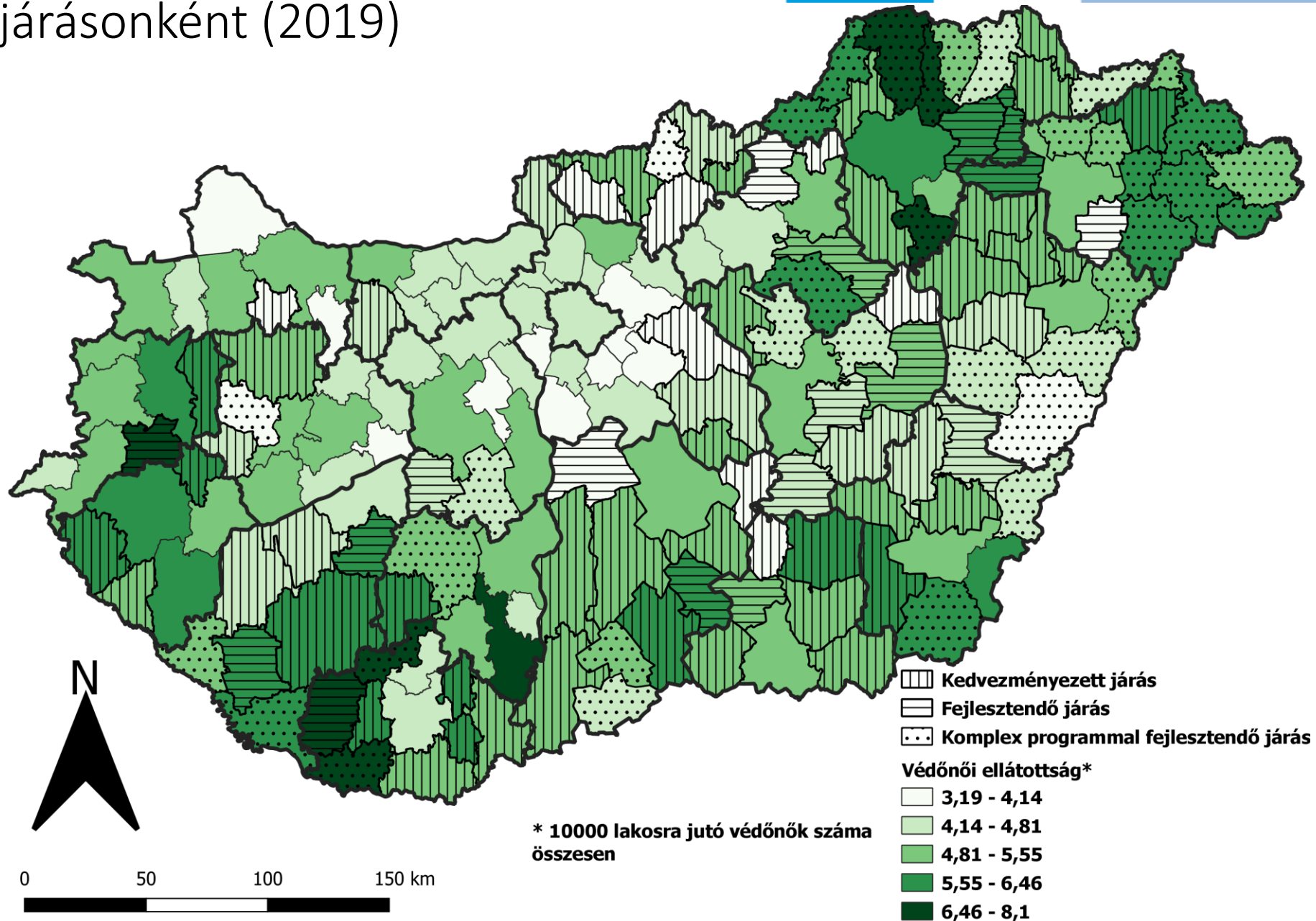
A 10 ezer lakosra jutó háziorvosok és házi gyermekorvosok területi megoszlása járásonként (2019)

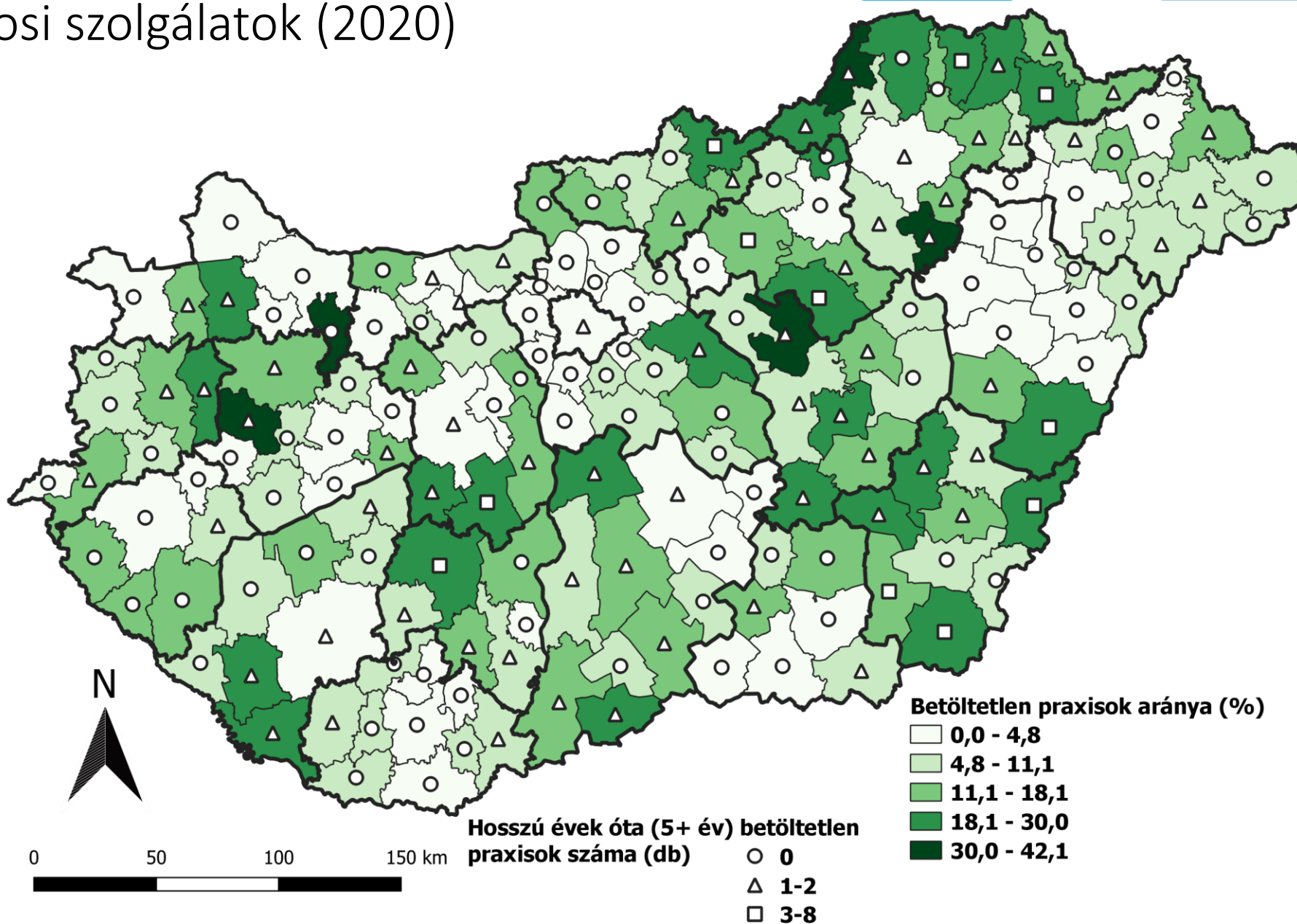
A 10 ezer lakosra jutó háziorvosok és házi gyermekorvosok területi megoszlásának változása járásonként (2010-2019)

A 10 ezer lakosra jutó védőnők területi megoszlása járásonként (2019)

A betöltetlen és tartósan betöltetlen háziorvosi szolgálatok (2020)

Mutatók	10 ezer lakosra jutó házi orvosok és házi gyermekorvosok száma		10 ezer lakosra jutó védőnők száma		Egy adófizetőre jutó SZJA	
	2010	2019	2010	2019	2010	2019
Minimum	3,4	3,7	3,1	3,2	1165119,5	237955,3
Maximum	8,9	8,4	6,9	8,1	2724348,7	848342,3
Terjedelem	5,5	4,8	3,8	4,9	1559229,2	610387,0
Medián	6,1	5,8	5,0	5,0	1511833,5	372712,7
Átlag	6,1	5,8	5,0	5,0	1580471,0	389451,9
Súlyozott relatív szórás	13,4	14,2	12,4	15,1	22,2	26,0

Az interjúalanyok véleménye

- **Települési hierarchia**
szerepének megjelenése az interjúalanyok migrációs szándékaiban
- A **városok felé** irányítja a mobilis egészségügyi szakembereket

*„...aki szakorvos, tehát mint szakorvos, azok inkább az egyetemi központokba vagy a nagyon jól felszerelt megyei jogú - Kecskemét például, Nyíregyháza - megyei jogú kórházakba mennek. Ez érthető, tehát egy jobb kardiológus ott érzi magát jól, ahol ki tud teljesedni.”
(aneszteziológus, férfi, bevándorolt)*

„Én a várost nagyon szeretem. Tehát szerintem egy nagyon élhető város, nagyobb városban, mint Pest, nem tudnék élni... kisebb városban meg nem biztos, hogy van értelme élni. ... Nagykőrösön nem volt igény arra, amit én csinálok.” (fogorvos, férfi, bevándorolt)

Az interjúalanyok véleménye

- Települési hierarchia **alsóbb szintjeinek vonzása**: főleg azokra, akik már rendelkeznek erről tapasztalattal
- „Ellen-diskurzus” a várossal szemben: pl. nagyobb munka- és megélhetési teher --> Vidékre csábítható egészségügyi szakemberek?

„Hát én igazából azt gondoltam, hogy nekem egyébként mindegy, hogy hol lakom és hogy bárhol tudnék lakni, de rájöttem, hogy ez a kis tetves falu, én annyira szeretek itt...” (szakápoló, nő, visszavándorolt)

„Ahogy látom, már a többi nagyvárosban sincs kolbászból a kerítés, mondjuk más európai nagyvárosban, vagy akár a tengerentúlon. Ott is vannak ismerőseim, akik megpróbálták a dolgot és nem egyszerű, vagyis nem olyan egyszerű.” (traumatológus, férfi, bevándorolt)

Az interjúalanyok véleménye

- A hely szerepe: társadalmi kapcsolatok, identitás

„...miután én hazajöttem a saját falumba vagy településre dolgozni, sok minden ideköt, nem véletlenül jöttem haza, nem is vágyódtam. Hát meg amikor én még az egyetemre jártam, akkor elkövettem egy olyan nagy hibát, hogy nem nagyon igyekeztem nyelvtudást szerezni...” (házi gyermekorvos, nő, maradó)

*„Zircen nagyon sok mindent csináltunk, nagyon szerettem a kórházat, nagyon megszerettem az ottani embereket, az egész közeg nekem nagyon passzolt, ez a kisvárosi, családias...”
(egészségbiztosítónál dolgozik, férfi, kivándorolt)*

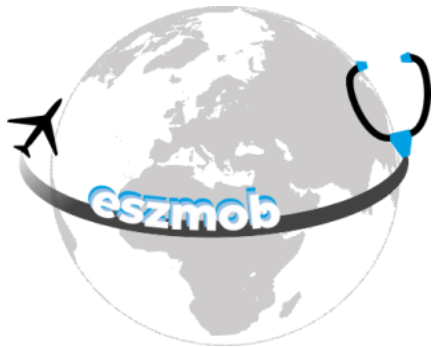
Összefoglalás

- Magyarországon belül vizsgálva, járási léptéken a centrum-periféria viszonyok nem rajzolódnak ki markánsan az egészségügy humánerőforrásának térbeli eloszlásában.
- Ami meghatározó ugyanakkor, az a településhierarchia.
- Az interjúalanyok migrációs szándékaira is inkább a településhierarchia van hatással.
- Alapvetően a folyamat nyertesei a városok és a magasabb progresszivitási szintű centrumok, de ennek a fordítottja is megjelenik az elbeszélésekben.

Köszönjük a megtisztelő figyelmet!

eszmob.hu

www.researchgate.net/project/Geographical-aspects-in-the-migration-of-Hungarian-healthcare-professionals

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

Az előadás a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (NKFIH) finanszírozásával, „A magyar egészségügyi szakemberek migrációjának földrajzi vonatkozásai” (pályázati azonosító: 124938) c. projekt keretében valósul meg.